

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

FINDIK VE MAMULLERİ SEKTÖRÜ

●●● SEKTÖR RAPORLARI

İhracat Genel Müdürlüğü
Tarım Ürünleri Daire Başkanlığı

FINDIK VE FINDIK MAMULLERİ SEKTÖRÜ

DÜNYA ÜRETİMİ

Dünya kabuklu fındık üretimine ilişkin veriler incelendiğinde, son 10 yıllık süreçte dünya üretiminin ortalama 875 bin ton civarında gerçekleştiği görülmektedir. Ayrıca, 2014 yılında dünya kabuklu fındık üretimi, anılan yılda ülkemizde meydana gelen don olayları sebebiyle, 2013 yılına göre yaklaşık %20 oranında bir gerilemeyle 744 bin ton olarak kaydedilmiş olup, 2015 yılına gelindiğinde ise, yaklaşık %37'lik artışla 1 milyon tonun üzerinde fındık rekoltesi elde edilmiştir.

Ülkemiz, dünya fındık üretiminde lider konumda bulunmakta olup, dünya üretiminden aldığımız pay, son 10 yıllık dönemde %65-75 aralığında seyretmiştir. İtalya, Azerbaycan, Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Gürcistan ve İspanya diğer önemli fındık üreticisi ülkeler arasında addedilmektedir. Başlıca üretici ülkelerin fındık üretimleri ile ilgili bilgiler Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1: Dünya Kabuklu Fındık Üretimi (Ton)

Ülke	2011	2012	2013	2014	2015	Pay 2015
Türkiye*	430.000	660.000	549.000	412.000	646.000	64%
İtalya	140.000	84.000	112.000	80.000	125.000	12%
ABD	35.000	32.000	41.200	35.000	27.850	3%
Gürcistan	30.000	28.000	43.000	38.000	50.000	5%
Azerbaycan	55.000	40.000	39.000	30.000	40.000	4%
İspanya	22.000	16.000	19.000	18.000	22.000	2%
Genel Toplam	799.000	965.000	928.200	744.000	1.016.850	100%

Kaynak: INC, *TÜİK

İtalya: Yaklaşık 72 bin hektar alanda 100 bin tonu aşan ortalama yıllık üretimi ile Türkiye'den sonra ikinci büyük fındık üreticisidir. Dünya üretiminden aldığı pay yaklaşık %10-15 civarındadır. Üretimi yıllara göre değişmekle birlikte kendi iç tüketimini karşılamaktadır. Söz konusu ülkede fındık üretiminin tamamına yakını dört bölgede yapılmaktadır. Bu bölgeler; Piedmont, Lazio, Campania ve Sicilya'dır. İtalya gösterişli, iri çeşitte çerezlik fındık üretimi yapmakta; fındık hasadı Ağustos ayının ikinci yarısında başlamaktadır.

ABD: Yaklaşık 12 bin hektar alanda 40 bin tona yaklaşan ortalama yıllık üretimi ile başlıca fındık üreticisi ülkeler arasında yer almaktadır. Dünya üretiminden aldığı pay %4'e yaklaşmaktadır. Kabuklu fındık ihracatıyla ön plana çıkan ABD'de fındık üretim bölgeleri Oregon ve Washington olup, üretimin tamamına yakını Oregon'da yapılmaktadır.

İspanya: Dünya üretimindeki yerini son yıllarda Gürcistan ve Azerbaycan'a devretmiştir. Üretim alanlarında son 20 yıllık bir dönemde artış olmamış, 20 bin ton civarındaki ortalama yıllık üretimi, yaklaşık 14 bin hektarlık alanda gerçekleştirilmektedir. Üretim alanlarının %85'i Tarragna Bölgesinde olup, plantasyonların %80'i Negret çeşidinden oluşmaktadır. Fındık ihtiyacının önemli bir bölümünü Türkiye'den ithalat yoluyla karşılamaktadır. Tarragona Bölgesi dışında Reus yakınlarında da fındık yetiştirilmektedir. İtalya gibi İspanya da iri ve albenili fındık üretimiyle ön plana çıkmaktadır.

Gürcistan ve Azerbaycan: Gürcistan ve Azerbaycan'da ortalama yıllık üretim, son yıllardaki ekim politikası doğrultusunda 40 bin tona yaklaşmış olup, iki ülkenin dünya üretimindeki payı toplam %10'a dayanmış bulunmaktadır.

DÜNYA İTHALATI

Fındık, bademden sonra dünya ticaretine en fazla konu edilen sert kabuklu meyvedir. Naturel fındık (kabuksuz) ithalatında Avrupa Birliği ülkelerinin ağırlığı dikkat çekmekte olup, dünya kabuksuz fındık ithalatının değer bazında yaklaşık yarısı büyük çikolatalı mamul üreticisi firmaların mukim olduğu Almanya ve İtalya tarafından gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte, son yıllarda Uzakdoğu ülkelerinin fındık tüketiminde artış gözlemlenmektedir.

Tablo 2: Dünya Kabuksuz Fındık İthalatı (Ton)

Ülke	2013		2014		2015		Pay %
	Miktar (ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (ton)	Değer (Bin \$)	
Almanya	66.364	478.853	58.049	521.449	64.550	706.979	30,4%
İtalya	35.608	269.870	36.201	325.400	40.690	432.758	18,6%
Fransa	20.311	132.248	20.486	164.801	20.035	239.313	10,3%
Kanada	10.461	86.407	9.951	78.091	10.312	118.952	5,1%
İsviçre	10.300	65.203	9.684	84.259	9.026	116.031	5,0%
Belçika	12.786	78.740	10.386	93.139	12.422	85.845	3,7%
Rusya Fed.	9.257	45.736	11.057	54.134	7.310	52.412	2,3%
Hollanda	1.682	8.811	4.689	37.881	5.187	48.340	2,1%
Avustralya	3.055	21.569	2.979	25.476	3.268	37.958	1,6%
İspanya	5.959	35.954	4.542	38.135	3.549	34.803	1,5%
Diğerleri	64.127	377.675	49.617	423.629	40.173	449.233	19,3%
GENEL TOPLAM	239.910	1.601.066	217.641	1.846.394	216.522	2.322.624	100,0%

* GTP: 0802.22 (kabuksuz fındıklar)

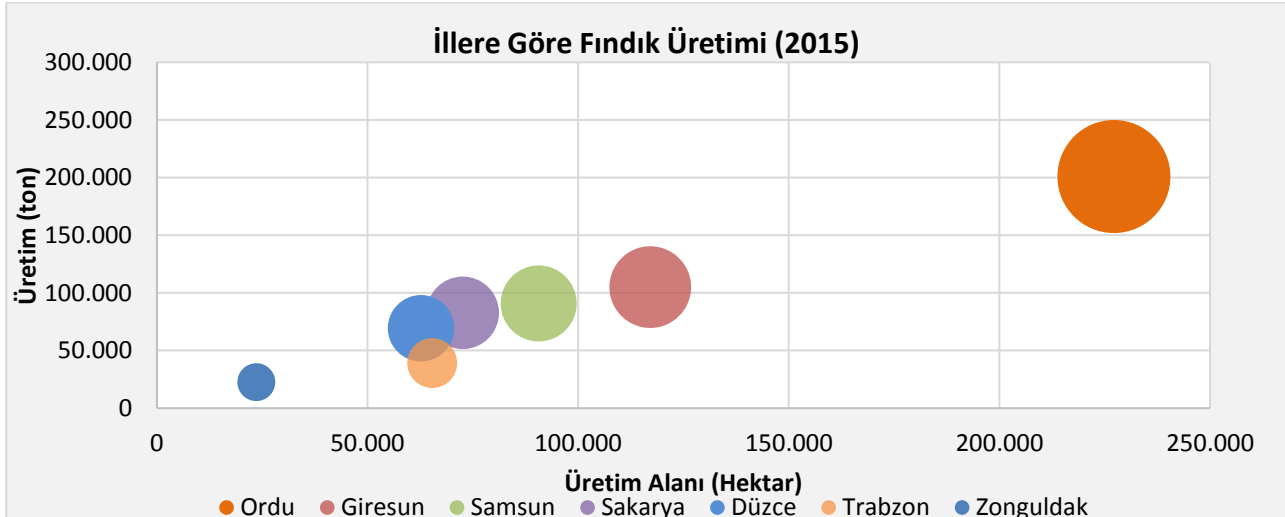
Kaynak: Trademap

TÜRKİYE ÜRETİMİ

Türkiye'nin Karadeniz sahillerinde yoğun bir şekilde yer alan fındık bahçeleri, sahilten içeriye doğru en fazla 30 km'yi geçmeyen alanda bulunmakta; Batı Karadeniz'de Zonguldak'tan başlayarak doğuya doğru tüm Karadeniz boyunca deniz ve dağlar arasında yeşil bir kuşak gibi hemen hemen Gürcistan sınırına kadar uzanmaktadır.

Fındık Alanlarının Tespitine Dair 2014/7253 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na göre 16 il ve bunlara bağlı 108 ilçede yasal olarak fındık dikimi yapılabilmektedir.

Grafik 1. İllere Göre Fındık Üretimi

Kaynak: TÜİK

1960'lı yıllarda 100 bin ton civarında bulunan Türkiye'nin kabuklu fındık üretimi, giderek artarak, 1980'li yıllarda 300-400 bin ton, 2000'li yıllarda ise 600 bin ton seviyelerine yükselmiştir. 2015 yılı rakamlarına göre yaklaşık 700 bin hektar alanda fındık yetiştiriciliği yapılmaktadır. Türkiye'nin küresel fındık üretimi ve ihracatında lider ülke olması sebebiyle fındık ile ilgili olarak üretiminden, ticaretine ve fiyatlarına kadar yaşanan veya yaşanması muhtemel her türlü gelişme dünya piyasalarını da doğrudan etkilemektedir.

Türkiye'de dekar başına üretim ABD, İtalya ve Gürcistan gibi üretici ülkelerden daha düşüktür. Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)'nın 2013 yılı verilerine göre, dekara fındık verimi Türkiye'de 130 kg/da iken ABD'de 364 kg/da, Gürcistan'da 249 kg/da, İtalya'da 157 kg/da ve İspanya'da ise 111 kg/da'dır.

Türkiye'de fındık işleme sanayinde dış pazar taleplerini her yönüyle karşılayabilecek işletmeler bulunmaktadır. Bu işletmelerde ileri teknolojiler kullanılmakta, üretim her aşamada fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik testler ile kontrol edilmektedir. Ayrıca, bu ürünler el değmeden ambalajlanmaktadır. Özellikle son yıllarda daha da artan araştırma ve geliştirme çalışmalarıyla mevcut ürün çeşitleri gün geçtikçe çoğalmakta ve gelişen ambalaj sanayi ürünleri ile paketlenmek suretiyle de raf ömürleri uzatılmaktadır.

TÜİK tarafından açıklanan yurtiçi tüketim verilerine göre, son 5 yıllık yurtiçi fındık tüketiminin ortalama 92 bin ton (kabuklu) olarak gerçekleştiği görülmektedir.

TÜRKİYE İHRACATI

Türkiye hâlihazırda dünyanın en büyük fındık ihracatçısı konumundadır. 1980'li yıllara kadar ihracatın %90'ını kabuklu ve iç fındık içerirken, günümüzde yaklaşık 28 çeşit işlenmiş fındık ürünü dünyanın çeşitli ülkelerine ihraç edilmektedir. Birkaç yıl öncesine kadar toplam fındık ihracatının %27'sini işlenmiş fındık ürünleri oluştururken, son yıllarda bu oran %40'lara ulaşmıştır. Geri kalan fındığın büyük bir bölümü ise iç fındık olarak ihraç edilmektedir. İhraç edilen kabuklu fındık miktarı ise oldukça düşük bir seviyede tezahür etmektedir. Bu durum, Türkiye'nin son yıllarda gelişen sanayi ve teknolojinin de etkisi ile fındık sanayine daha fazla önem vermeye başladığının bir göstergesidir.

2012/2013 sezonunda 300 bin (iç) ton seviyesini aşarak, Cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesine ulaşılmış bulunan fındık ihracatımız geride bıraktığımız 2014/2015 sezonunda 2,8 milyar dolara yükselmiş ve ihracat geliri bazında da Cumhuriyet tarihinin rekor seviyesine ulaşmıştır. 2015 yılında ise fındık ve fındık mamulleri ihracatı, miktar bazında %5 azalış, değer bazında ise %23'lük artışla sırasıyla 242 bin ton (iç) ve 2 milyar 844 milyon dolar seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 3. Fındık ve Fındık Mamulleri İhracatı (Miktar: Ton, Değer: 1000 ABD Doları)

Ürün Adı	2013		2014		2015	
	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer
KABUKLU FINDIKLAR	1.067	3.387	549	2.528	225	1.250
İÇ FINDIKLAR	162.932	1.024.002	147.096	1.340.868	143.161	1.640.547
İŞLENMİŞ FINDIKLAR	112.254	746.579	106.046	972.738	98.559	1.202.022
GENEL TOPLAM	276.254	1.773.968	253.691	2.316.135	241.946	2.843.819
BİRİM FİYAT (\$/kg)	6,42		9,13		11,75	

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin fındık ihracatında, başlıca çikolata imalatçısı firmaların mukim bulunduğu Avrupa Birliği ülkeleri (*Almanya, İtalya, Fransa vb.*) yaklaşık %75'lik bir payla en önemli ithalatçı konumundadır. Fındık ihracatı ülkeler itibarıyla incelendiğinde, 100'ün üzerinde ülkeye fındık ihracatı gerçekleştirildiği ve özellikle Uzakdoğu ülkeleri ile İskandinav ülkelerinin ülkemiz fındığı için potansiyel arz eden pazarlar olarak dikkat çektiği görülmektedir.

Tablo 4: Türkiye'nin Başlıca Ülkeler İtibarıyla Fındık ve Fındık Mamulleri İhracatı (Ton, Bin \$)

Ülke Adı	2013		2014		2015		
	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Değer PAY %
ALMANYA	62.082	403.017	57.968	537.134	61.774	721.686	25,4%
İTALYA	52.599	338.528	59.067	575.421	51.406	570.858	20,1%
FRANSA	30.162	192.129	22.233	191.726	24.506	290.628	10,2%
POLONYA	8.928	57.103	7.882	67.709	11.392	140.584	4,9%
İSVİÇRE	9.299	56.117	9.125	76.887	8.731	111.546	3,9%
KANADA	8.988	58.399	8.592	69.112	9.419	107.778	3,8%
AVUSTURYA	11.061	70.894	10.683	90.181	8.846	106.239	3,7%
BELÇİKA	8.339	49.845	8.904	74.249	8.825	102.469	3,6%
HOLLANDA	7.951	51.175	7.352	70.100	6.713	80.311	2,8%
İNGİLTERE	4.754	32.429	4.630	46.285	4.177	55.853	2,0%
İSPANYA	5.980	36.315	5.425	44.816	4.049	47.674	1,7%
ÇİN	1.916	13.206	1.626	14.799	3.551	42.494	1,5%
RUSYA FED.	7.575	47.841	5.627	52.139	3.099	40.218	1,4%
AVUSTRALYA	3.219	21.527	2.776	27.046	2.785	34.438	1,2%
MISIR	3.968	24.545	3.078	24.702	2.936	30.718	1,1%
BREZİLYA	2.154	13.998	2.904	27.218	2.734	30.647	1,1%
ABD	5.622	37.025	3.765	36.053	2.136	27.614	1,0%
İSVEÇ	2.035	13.770	2.132	20.763	1.930	26.041	0,9%
MEKSİKA	295	2.101	1.385	13.992	1.951	25.307	0,9%
YUNANİSTAN	2.675	17.682	2.471	23.977	1.859	21.312	0,7%
DİĞERLERİ	36.651	236.323	26.068	231.827	19.126	229.405	8,1%
AB 28	204.014	1.312.467	195.096	1.800.119	190.839	2.230.757	78,4%
GENEL TOPLAM	276.254	1.773.968	253.691	2.316.135	241.946	2.843.819	100,0%

Kaynak : TÜİK

DESTEKLER

2016/16 sayılı Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımı Yapılmasına İlişkin Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Kararı kapsamında ise 2017 yılında gerçekleştirilecek ambalajlı ve işlenmiş muhtelif fındık ürünlerine mahsup sistemi çerçevesinde ton başına 165 TL destek sağlanmaktadır.

Bununla birlikte, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından, ruhsatlı alanlarda yetiştiricilik yapan fındık üreticilerine 2012 mahsulü için 150 TL/dekar, 2013 mahsulü için 160 TL/dekar, 2014, 2015 ve 2016 mahsulü için ise 170 TL/dekar tutarında alan bazlı destek sağlanmıştır.

FINDIK TANITIM GRUBU

Fındık Tanıtım Grubu (FTG), iç ve dış piyasalarda fındık tüketiminin artırılmasını teminen hedef pazar seçilen ülkelerde ve yurtiçinde reklam ve tanıtım faaliyetlerini yürütmek, kalitenin artırılmasını ve gerçekleştirilecek tanıtım faaliyetlerini destekleyecek nitelikteki Ar-Ge çalışmalarını yaptırmak amacıyla 1998 yılında kurulmuş olup, sekretarya hizmetleri Karadeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından yürütülmektedir.

Pazar bağımlılığı ve dönem dönem arz fazlası sorunlarının gözlemlendiği fındıkta gerek iç gerekse dış piyasada tüketimin artırılabilmesini teminen, tanıtım faaliyetlerinde bulunulmasına büyük önem verilmektedir. Bu minvalde; fındık ihracatımızın geliştirilmesi, mevcut pazar payımızın artırılması ve yeni pazarlara yönelinmesi çalışmalarının koordinasyonu amacıyla, FTG tarafından, başta hedef pazar olarak belirlenen ABD, Çin Halk Cumhuriyeti ve Japonya'da olmak üzere, çeşitli ülkelerde reklam ve tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

Adres: T.C. Ekonomi Bakanlığı
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Telefon: +90 312 204 75 00
www.ekonomi.gov.tr
<http://blog.ibp.gov.tr>
Çağrı Merkezi: 444 43 63